

Lange Veerstraat 16

Jan Nieuwenhuijzen

Zo op het oog is er in eerste instantie geen gevelsteen te zien. Gewoon een groot huis, verder niets. Toch als je intussen, ook goed lettend op de fietsers, het hoofd achterover doet, zie je onder de daklijst in een ovale cartouche de portretbuste van Jan van Nieuwenhuijzen.

Wie was Jan van Nieuwenhuijzen? Hij leefde van 1724 – 1806 en was geboren en getogen Haarlemmer. In zijn werkzame leven was hij een sociaal bewogen doopsgezind predikant. Wij kennen hem vooral van de in 1784 door hem opgerichte *“Maatschappij tot het Nut van ’t Algemeen”*, kortweg ’t NUT. Hij wilde de volksoptocht in de armoedige dagen van toen een stimulans geven.

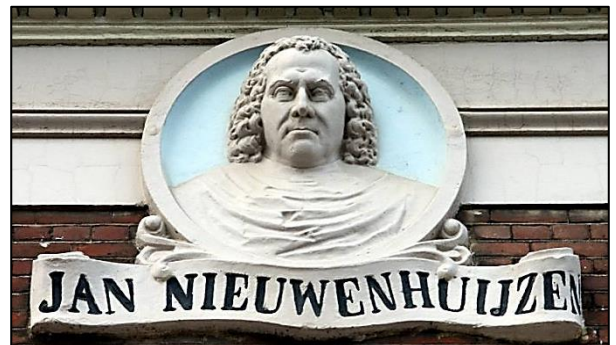
De Maatschappij hield en houdt zich bezig met zaken die het algemeen belang dienen zoals onderwijs, algemene ontwikkeling en maatschappelijke discussie. Het motto van ’t NUT is:

“Kenni is de weg naar persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling”

In eerste instantie organiseerde de Maatschappij prijsvragen over onderwijs- en opvoedkundige kwesties. Later werd ’t NUT, met een groot aantal plaatselijke afdelingen, de grondlegger van de Nutsspaarbank, de Nutsverzekering, de Nutsscholen, de Nuts-Volksuniversiteit en de Nutsleeszalen. In de 20ste eeuw werden de meeste van deze taken overgenomen door de overheid of het bedrijfsleven. Toch is ’t NUT nog steeds actief met ongeveer 85 zelfstandige verenigingen.

De beeltenis van Jan Nieuwenhuijzen in deze gevel is niet toevallig. In dit pand heeft jarenlang de Nutsbibliotheek gezeten. De schrijver van dit stukje heeft er als kind vele boeken geleend.

Het pand in de Lange Veerstraat werd in het laatste kwart van de 19de eeuw gebouwd. In 1918 is het door de maatschappij aangekocht en inwendig verbouwd voor de vestiging van de Nutsbibliotheek. Toen is ook de beeltenis van Jan Nieuwenhuijzen in de gevel aangebracht.

Deze gevelsteen kwam van een gebouw tot Nut van het Algemeen gevestigd in de Zijlstraat 48-50. Dit gebouw is in 1920 afgebroken om ruimte te maken voor het nieuwe postkantoor. De gevelsteen ging niet bij de sloop verloren en is overgebracht naar het gebouw aan de Lange Veerstraat.

Tot 1966 heeft de bibliotheek hier gezeten.

Bron: NUT algemeen en Haarlemse Gevelaria